

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

20 Vtrùm licitum sit conferre beneficium, vel quid aliud spiritale pro munere à manu, vel à lingua, vel ab obsequio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

recepturi, &c. nisi ex antiqua consuetudine hæc in pros vsus solita sint conuerti; alioquin censetur simonia, & incurrent pœnas simoniacorum; vt ibidem Concilium: quod est diligenter notandum contra communem abusum. Imò Pius V. declarauit, Episcopum, qui aliquid (etsi dulciaria dumtaxat) exigit in receptione alicuius in Canonicum, esse suspensum à Pontificalibus; & Capitulum talia exigens subiaceat Interdicto: priuatas autem personas, sententiæ excommunicationis. Et eos, qui sic aliquid acceperint, ad restitutionem accepti teneri, vt patet ex Bulla Pij V. declaratoria huius decreti, edita anno 1570. pridie Kal. Iunij. Video tamen passim non seruari, & omnino ignorari. Mandat tamen Concilium Episcopis, vt hæc in executionem deducant.

DVBITATIO XIX.

Vtrum licitum sit pecuniam offerre electoribus, uolentibus eligere in Pontificem, Episcopum, Parochum; aliquem indignum seu ineptum, ne talem eligant, sed quempiam idoneum.

Respondeo & Dico Primò, Pro electione particularis personæ, etiam dignissimæ, non est licitum pecuniam offerre. ratio est, qui hoc esset emere actionem spiritalem, nempe electionem; & ipsum beneficium, sine vlla necessitate; neque censetur esse redemptio vexationis. Excipio tamen casum necessitatis, de quo statim.

Vi non eligatur ineptus.

Dico Secundò, Licitum tamen est offerre pecuniam vt non eligant ineptum. Est communior sententia. ratio est, tum quia hæc est mera redemptio iniuriæ, seu læsionis iniustæ. Ecclesia enim habet ius vt non detur ei minister ineptus: tum quia non eligere ineptum, non est quid spiritale, nec directè munit viam ad spiritale.

Vi eligatur dignus generatim.

Dico Tertio, Etsi non videatur licitum offerre pretium pro electione particularis personæ, tamen licitum videtur offerre pro electione personæ idoneæ in genere. Ita Sorus l. 9. q. 6. art. 1. & Caietanus tract. de simonia q. 3. & alij.

Probatur Primò, quia, vt rectè Caietanus, eiusdem rationis censetur offerre pretium ne eligant ineptum, & vt eligant aptum: si enim volunt eligere, hoc ipso, quo non eligunt ineptum, necesse est vt eligant idoneum: ergo si illud licet, etiam hoc.

Secundò, Ecclesia ius habet vt ei minister idoneus detur, & talis est ei maxime necessarius; ne videlicet multæ animæ pereant: ergo si non potest obtineri nisi electoribus pecunia detur, non censetur esse vlla irreuerentia eam offerre, vt supra dub. 7. dictum est de Sacramento Baptismi.

Tertio, Si electores nollent eligere vllum, liceret pretio eos ad eligendum inducere, eò quòd Ecclesiæ sit perniciolum carere ministro: ergo etiam vt eligant dignum in genere; quia Ecclesiæ perniciolum est carere ministro idoneo.

Quartò, Quando datur pecunia pro re sacra, necessaria ad grauissimum malum auertendum, censetur esse quædam redemptio vexationis: nam

censetur dari pro malo auertendo; vt supra dubit. 7. ostensum est: ergo & hæc censetur redemptio vexationis.

Petes, Quid si vnus tantum reperiatur idoneus, liceretne tunc offerre pretium vt eligatur, cum electio eius sit necessaria ad malum Ecclesiæ auertendum?

*114
Si solum vnus sit idoneus.*

Respondeo cum Soto supra & Nauarro c. 23. num. 102. id licere, quando nulla alia ratio obtinendi idonei suppetit: id enim rationes allatæ probant. Censetur enim redemptio vexationis. Nam non tam datur pecunia pro electione huius personæ, quàm vt auertatur electio indigni. Et quamuis hæc electio secundum Iura non proficit, tamen potest à Pontifice peti confirmatio, & ita malo imminenti occurreretur.

DVBITATIO XX.

Vtrum licitum sit conferre beneficium, vel quid aliud spiritale pro munere à manu, vel à lingua, vel ab obsequio.

D. Thom. art. 5. quæst. 100.

Respondeo, Non licere; quia omnia hæc sunt pretio æstimabilia. Vnde Vrbanus II. l. 1. q. 3. cap. Saluator; *Quisquis res Ecclesiasticas non ad quod instituta sunt, sed ad propria lucra, munere lingua, vel obsequij, vel pecunia largitur, vel adipiscitur, simoniacus est*: quod sumptum est ex Homil. quarta D. Gregorij in Euangelia.

Munus à manu, teste D. Gregorio loco notato, est pecunia, & omne donum quod datur collatori, electori, vel patrono, v. g. equus, torques, annulus, &c. De hoc munere

*115
Munus à manu.*

Dico Primò, Si tale munus des ad conciliandum amicitiam dumtaxat, vt postea tui memor, tibi ex amicitia conferat, non erit simonia in dante, similiter nec in collatore accipiente, si ea tamquam gratis donata accipiat, nec propter illa, quasi pacto obligatus, beneficium conferat. ratio est, quia tunc non interuenit pactum, sine quo non potest esse simonia. Dixi, *Quasi pacto obligatus*; quia etiam si agnoscat se obligatione antidotali (quæ ex virtute gratitudinis oritur) astrictum; & conferat vt huic obligationi satisfaciat, non erit simonia; vt rectè Nauarrus cap. 23. num. 106. & Couar. lib. 1. variat. c. 20. num. 4. quia simonia requirit vt ex obligatione iustitiæ, seu ex pacto detur. Vtrum sit simonia si des vel exigas beneficium pro mutatione, dictum est supra cap. 20. dubit. 9. num. 64.

Aduertendum est, quamuis hæc vera sint in foro conscientiæ, tamen satis sunt periculosa in praxi: quia sæpè est magnum periculum simoniæ, vel certè non probæ electionis, vbi munera intercedunt. vnde etiam in Scripturis & apud ethnicos Auctores *de opod'oxia* seu munerum acceptio passim reprehenditur. Exodi 23. *Ne accipias munera, quæ etiam excæcant prudentes, & subuertunt verba iustorum.* Eccli. 20. *Xenia & dona excæcant oculos Iudicum, & quasi frantum in ore, auertunt correptiones eorum.* vide Platonem lib. 3. de Repub. Notum est illud Iugurthæ apud Sallustium, *O venalem urbem, si emptorem inuenire!*

Dico

117

Dico Secundò, Si ea des cum intentione obligandi vete presentet, eligat, vel instituat, erit simonia, saltem mentalis, ex parte tua; similiter ex parte alterius, si eadem mente accipiat, vel postea veluti ex pacto tacito beneficium conferat.

Munus ab obsequio.

Quod dictum est de munere à manu, dicendum de omni obsequio, Ecclesie, collatori, electo, patrono, vel amicis eorum praestito, quod *munus ab obsequio* vocari solet: si enim praestes obsequium Episcopo, cum tacito quodam pacto ut beneficio compensetur, erit simonia: si vero ut ipse tuam scientiam & dexteritatem perspectam habens, moveatur ad conferendum tibi beneficium, non erit simonia in foro conscientiae, etiam si gratis vel exiguo pretio illi seruire velis, modo illum tacito aliquo pacto non intendas obstringere, nec ipse se obstrictum sentiat; non enim praestas obsequia ut Episcopum obliges, sed ut talenta tua ei innotescant. Idem videtur dicendum, si obsequium praestetur ad conciliandam eius amicitiam. Ita Victoria n. 37. ex Caetano art. 3. quamuis hoc in praxi sit periculosum, & exterius speciem referat simoniae. Ipse quoque collator inducitur saltem indirectè, ut in collatione non tam dignitatem recipientis, quam priuata commoda temporalia spectet: quam ob causam talis collatio dicitur interdum simonia, quamuis largè & improprie, ut dictum est supra dubit. 4. Haec de munere à manu & ab obsequio. Per *munus à lingua* intelliguntur preces, laudes, commendationes, & similia. De his

Ut innotescat inducitur.

Munus à lingua.

118

Dico Tertio, Si beneficium detur propter munus à lingua, (id est, propter preces, laudes, commendationes) non erit simonia: nisi pactum aliquod tacitum vel expressum interueniat; ut si collator precibus flexus conferat beneficium, aut laudibus praerentis vel speratis inductus. Ita D. Thomas art. 5. & Victoria num. 30. & plerique alij: quamuis quidam, inter quos Durandus in 4. d. 25. quæst. 4. & Adrian. quodlib. 9. existimant esse simoniam, si hæc habeant se instar causae motiuae principalis. Idem insinuat D. Thom. ad 3. Sed verius est, proprie non esse, nisi intercedat pactum, ut patet ex definitione simoniae. potest tamen dici simonia latè, quo modo videtur loqui D. Thomas ad 3.

Simonia latè.

Si interueniat pactum.

Quod si pactum aliquod expressum vel tacitum interueniat, iam erit simonia; quamuis Victoria num. 35. aliquantulum dubitet. Sed est communis sententia DD. ratio est, quia obligatio laudandi alterum vel commendandi apud Principem, vel rogandi pro illo, est pretio aestimabilis, & pro ea pretium accipi potest. quare quando deducitur in pactum contra rem spiritalem, constituit simoniam. Deinde etiam si non esset pretio aestimabilis; (ut si esset commendatio ad Praelaturam) tamen si in pactum deduceretur pro beneficio, constitueret simoniam, ut patet ex dub. 16. Neque refert, vtrum quis quærat laudem & commendationem propter seipsum, an propter aliquam vltiorem vtilitatem, quam inde sperat; quia neutro modo in pactum deduci potest.

DUBITATIO XXI.

Vtrum sit simonia conferre beneficium propter timorem.

Respondeo & Dico Primò, Conferre beneficium propter timorem, si nullum interueniat pactum, non est simonia. Est communis: sicut enim non est simonia, spiritualia facere ex timore; v. g. confiteri, communicare, ut vites penam à Praelato constitutam; ita etiam non est simonia dare ex timore. Pro quo

119 Non est simonia si absit pactum.

Notandum, conferre beneficium ob timorem, est conferre ad vitandum aliquod malum: hoc autem malum potest esse vel odium, quo alius te prosequitur; & ad hoc vitandum conferre beneficium, nihil est aliud quam conferre ut alliciat ad benevolentiam: vel potest esse aliquod damnum externum in vita, fama, fortunis; & ad hoc vitandum conferre, si nulla intercedat obligatio, nihil etiam est aliud quam allicere benevolentiam, ut eam conciliatam non noceat.

Dico Secundò, Si interueniat aliquod pactum, saltem occultum, per quod alter nouo modo in posterum celesatur manere obstrictus ad non nocendum, videtur esse simonia. Ita Sotus lib. 9. quæst. 7. art. 3. & Victor. num. 25. Et quidem si alter iure poterat mihi nocere, ut qui erat Iudex vel accusator, & ego crimen commiseram, omnino videtur simonia, si dem beneficium ne noceat; quia cessio illius iuris est pretio digna. Si vero non poterat iure nocere, ut si erat laicus; nihilominus videbitur simonia, si ratione beneficij, nouo modo illum obligem in posterum ad non nocendum. Primò, Quia illa obligatio est pretio aestimabilis; nam est vinculum nouum (superadditum iuri naturali, quo vinculo ille obstringitur lege iustitiae mihi non nocere. Secundò, Quia propter tales obligationes quotidie dantur latronibus exactiones mensurae, tamquam pretia securitatis. si tamen non tam spectetur noua illa obligatio, quam nocenti iniqui euasio, alia est fortasse ratio.

120 Si pactum non nocendi intercedat.

Dico Tertio, Si non intercedat aliqua obligatio in posterum, sed solum agatur de praesenti euitatione mali, iniuste in eum finem intentati, non erit simonia, ad illud euadendum, beneficium conferre vel renunciare. Insinuat Victoria num. 25. & Sotus loco citato. Idem tenent multi recentiores, praesertim in metu amittendae vitae & famae. Probat, quia cap. Abbas 2. de ijs quae vi metusque causa fiunt, iubet Alexander III. restitui Ecclesiam ei, qui ne patrimonio exueretur, eidem Ecclesiae cum iuramento renuntiaret: ergo censet Pontifex eum non commisisse simoniam; alioquin potius priuasset eum. Simile habemus cap. Ad aures, & cap. Ad audientiam. eodem tit. vbi Innocentius III. hoc extendit ad omnem metum cadentem in constantem virum, docetque eum, qui resignauit beneficium ex tali metu, posse illud repetere. Ratio est Primò, Quia talis nihil censetur accipere, quod antea non haberet: hoc ipso enim quod me non occidis, non infamas, non spoliast, non das quidquam pretio aestimabile, ac proinde nihil à te accipio. Secundò, Quia beneficij resignario

121 Si agatur solum de praesenti euitatione, non est simonia.